

Ivö socken omfattar Ivön, öns yttre håll är omkring 30 kv^{km}. 330 i n.v. 1948, öns västra halv är kuperad o stenbunden, den östra är slät o fruktbar åkerjord, i norr reser sig Ivöklack 126 m. hög, på dess norra sluttning vid sjön brytas kalk o kaolin.

Bland sevärdheter märkes Biskopsskällaren en väst av det medeltida Ivöhus, vid kyrkan ligger Ursulas källa en gammal offerkälla.

Enligt sägnen skall Ivön fått sitt namn av Brangnas Lodbroks son Ivar Bentös. Ivö lydde under äldre tider under herrarna till Bäckaskog, men blev under 1600-tallets senare hälft (med undantag av ett större skogsskifte på östra halvan av Ivöklack) skildt derifrån, även detta är numera fränskildt o lagt till kronopark. Norr om Ivö finnes ett grund som kallas grönnas barke, vid lågt vattenstånd synligt ovan vattnet, man strax intill där finnes djupet vatten

Fria uppl.

der skall enligt sägnen Brättingsborg ha sjunkit.

Penningar som förvaris på Brättingborg ha under
tidernas lopp kastats upp på stranden av Irvå,
men Årkebiskop Sunesson förordade dem till
stenar, för att dem inte skulle missbrukas.

Dessa penningar som vara av en 10 eller 25 öres
storlek liknade mycket en dödska, vare för
mycket vanliga, nu mer sällsynta.

År 1223 flyttade Årkebiskop Andreas Sunesson
till Irvå o barde der på Irvåhus till sin död 1228.

Irvåhus är troligen uppbyggt av Årkebiskop Absalon
men senare restaurerat o bebott av Årkebiskop

Sunesson. Sommaren 1748 gjordes en utgrävning
åt väster i riktning från Biskopskällaren, der en
större grundmur blottades, o då blev Ursulas
källa förseord med ett räck. Sägner berättar att
Årkebiskopens tjänare vid en fullmåttid fått frihet
att roa sig, o vinet begynte tryta, att biskopen

sände en dräng till Ursulas källa att hämta vatten,
att då han frambar vattnet var detta förvandlat
till vin, även en andra gång skedd samma under,
men då han en tredje gång sändes ästad förbjöd
honom biskopen att smaka på drycken under vägen
den befallningen blev inte åtgjord o vid framkom-
sten var vattnet endast vatten. Enligt ej fullt
trovärdig källa skulle Årkebiskop Lunesson ha
upplebyggt Ivo kyrka, mera troligt är att kyrkan
blivit byggd av munkarna på Bäckåskog o då
försatts med trävalv, men senare restaurerats av
biskop Lunesson o då försatts med tegelvalv
Den tegeln är tillverkad till söder om kyrkan
platsen kallas än i dag täjlungan (tegelungnen)
o vängon kallas täjlarvängen. Då kyrkan år
1939 o 1940 restaurerades framknackades gamla
kalkmålningar föreställande S:ta Ursula med
sitt följe. Hon sägs ha varit på vandring nere

i södra Tyskland der hon med hela sitt följ
skulle ha blivit mördad av en hedrisk prins
Att på grund av tillbakavisat frieri. En sägen
berättar att hon var en Engelsk Prinsessa.
Här på Iwo har hon betraktats som ortens
skyddshelgon. Något om ekonomiska förhållande
på Iwo! Strax i mitt minne var det mycket
fattigt bland dem sk. husmän^{dom} hade en
större backe som dom fick göra en massa
dagsvärken för, ett exempel! mina morförelörer
hade en lycka på knäpet två tantar för detta
skulle göras 120 dagsvärken 80 mans 40 kvinn
Morfars skulle derjämte på vintern göra en ny
arbetsvagn eller annat liknande arbete
fruntimran skulle karva o spinna ett tiopund
ull eller blånor, detta var ärligt arrende,
ett dagsvärke på den tiden räkte från solens
uppgång till solens nedgång.

Men så år 1888 var det en dansk veterinär en
Doktor Nilsson som fann fyndigheter på Ivo,
der sattes igång med kalkbrytning, en liten
kalkugn byggdes på koholmen i Bromölla
(der Ivooverken nu är belägna) några år efter
hittades kaolin, sen blev det bättre fart på
arbetet både på Ivo o Bromölla, det växte snart
ut till en storindustri med arbete åt flera hundra,
numera finnes inget enda dagsverksstorp på Ivo.
Något om Bäckaskog: Bäckaskog har ett vackert
läge mellan Ivo o Oppmanna sjöarna det var
Karl XV älsklingställe der vistades ^{han} mycket på
somrarna både som Kronprins o som Kung, åren
1853 - 72 hade han det på arrende, han lät då
bygga ett vackert orangei, den vackra parken
(lunnarna) förskönades, der lät han uppföra
en stor dansbana der ortens befolkning såväl
som som Kunglige roade sig om lördags o söndagskvällarna

Kung Karl var en stor hästkännare han hadde eget stuteri på Bäckaskog med särskilt finare ridhästar. Han företog ofta långa ridturer runt sjöarna o då alltid i vittklädd, det berättas att han en gång på en ridtur runt Oppmannasjön, vid Tjälkestå fih se en gammal man gå o köra med ett fölsto med ett vackert föl vid sidan, han stannade o frågade mannen om detta var hans föl, nej sa mannen, vem äger den då, då gör min heo (son) jäsa, var är då er son, a han ligger på Bäckasko o skusa daj Kangliya packet, jasa gör han då, då träffar ja honom på Bäckaskog

Något särskilt om Bäckaskogs Klosters känne-
jag inte till

M. 67.

Karl XV vistades gärna ute bland allmoget, en gång gick han förklädd till luffare upp genom vänga alla (en större skog mellan barum och vänga) kommen till vänga fick han spörja det var bröllop i en gård han gick dit o blev bjuden på både väll o tort, som ville han gå ut i huset (kistekammaren) o se på dansen komman dit in frågade han om han fick ta en sväng med bruden, hon tillade på den ställige svartmuskige mannen, ja det fick han, det blev en dans så både bruden o villandspojkarne häpnade, jag vill gärna ha en dans till men först vill ja ge en liten tribut till de ungas besättning, dermed tog han upp en 50 lapp o gav bruden o en 50 lapp till spelmännen, efter danssens slut kyfte han oaligt på hatten o tackade värden för både väll o tort o kommer ni åt Bäckaskogshälsat så glöm för all del inte att tillä in. Det var så en märkvärdig man så bonden, enders var det en tjur eller var

det själva Kronprinsen på Bäckaskog. Det var nog
den senare så en gammal korporal som sett honom
förut på en manöver.

Tid höbergningen ville Kungen va mä o tessa hö
men så ville han ha en stark kurt till hjälpr, så
sa han till Brinka Pern (en torpare i brinkaragen)
Du ser ja stark ut du, aja holiganaså (ja temligen)
dom fick varsin höjuga o började lassa, men
väst blev det för drängarna, dom fick hela
höstackarna upp på en gång.

En söndagseftermiddag stablerades ett vitet slagmål
utanför södreport, mellan den Kungliga bejeningen
o några raska bondpojkar från Hjuge o Kialby, rätt
som slagmålet var i full gång, kom Kungen hem
från en ridtur norr ifrån, han hoppade genast
av hästen o sprang ditut, då var der en pojk
från Hjuge som svängde en knöl på mot Kungen
men en liten skräddare från Barum Loven Samuelsson

sprang fram o skrek stå inte då hans Majestet
pojken kastade då påken o sprang mot Kunge.

Plagsmälet var så våldsamt att många av betjemin-
gen fick skjutas till Kristianstads Lasarett.

Efteråt blev det lite råvst, i Kunge bodde en gammal
riksdaysman vanligen kallad riksdaysgubben en
god vän till Kungen, o farbror till en av de versta
slagskämparna han gick ner till Bäckaskog för
att utverka strafflindring åt pojkarna, Kungen sa
dom va väl drukna! ja vist va dom fulla dom
dromlarna annars hadde det väl inte hänt.

Såj inte dromlar, då va raske pojkar, ja önskar
ja hade ett helt regemente sådana pojkar.
något vidare straff blev det inte.

Kungen var gärna tillsammans med den gamle gärdsfiskaren
när dom så lyckades dra upp en större gös eller gädda
ur Tvö eller Öppmannasjöarna blev det alltid stora
snapsen med ett kamratligt skål